महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन, त्याचे अनुपालन व नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र चौकटीचे कार्या-वय-ा) वि-ियम, २०१०

<u>अनुक्रमणिका</u>

अ.क्र.	तपशील	पृष्ठ क्र.
१	संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती व प्रारंभ	१
२	व्याख्या	१
	भाग अ : सर्वसाधारण	
३	विनियमाची व्याप्ती व मर्यादा	५
	भाग ब : नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंध-ा	
४	पात्र नूतनशील ऊर्जा स्त्रोत.	५
५	बंध-ा असलेल्या संस्था/व्यक्ती	७
६	प्रचालनाचा कालावधी	८
७	नूतनशील ऊर्जा खरेदी बंधनाची (आरपीओ) लक्ष्ये	८
८	केंद्रीय आयोगाच्या विनियमांतर्गत प्रमाणपत्रे	९
९	राज्य अभिकरण	१०
१०	वितरण परवानाधारक	११
११	स्व-वापरासाठी वीज निर्मितीचे उपयोगकर्ते व मुक्त प्रवेश ग्राहक	११
१२	आरपीओचे नियामक आकार	१२
१३	संनियंत्रणाची चौकट	१३
	भाग क : -ाूतनशील ऊर्जेचा दर ठरविणे	
१४	प्रचालन कालावधीमध्ये सुरु करावयाच्या नवीन ऊर्जा प्रकल्पांकरिता दर ठरविण्याबाबतची तत्त्वे,	१४
१५	नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र कार्यपध्दतखाली नूतनशील ऊर्जेचे दर ठरविणे	१४
१६	प्रचाल-ा कालावधीमध्ये अस्तित्वात असलेल्या नूतनशील प्रकल्पासाठी दर ठरविणे	१५
	भाग ड : इतर	
१७	ग्रीडशी जोडणीची चौकट	१५
१८	सुधारणा करण्याचे अधिकार	१६
१९	अडचणी दूर करण्याचा अधिकार	१६

प्रारुप

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन, त्याचे अनुपालन व नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र चौकटीचे कार्यान्वयन) विनियम, २०१०

विद्युत अधिनियम, २००३

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम ६१, ६६, ८६ (१) (इ) व १८१ नुसार प्रदान करण्यात आलेल्या आणि या संदर्भात त्यास समर्थ करणा-या अन्य सर्व अधिकारांचा वापर करून व पूर्व-प्रसिध्दी नंतर, याद्वारे नूतनशील ऊर्जा खरेदीच्या बंधनासाठी व त्याच्या अनुपालनासाठी खालीलप्रमाणे विनियम करीत आहे -

१. <u>संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती व प्रारंभ :-</u>

१.१ या विनियमांना " महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन, त्याचे अनुपालन व नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र चौकटीचे कार्यान्वयन) विनियम, २०१०", असे म्हणावे.

१.२ हे विनियम संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात आणि राज्य आयोगाच्या अखत्यारित येणा-या सर्व बाबींना लागू राहतील.

१.३ हे विनियम शासकीय राजपत्रातील त्यांच्या प्रसिध्दीच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

२. व्याख्या :-

२.१ या विनियमांत संदर्भानुसार वेगळा अर्थ अपेक्षित नसेल तर:

(ए) **“अधिनियम”** म्हणजे विद्युत अधिनियम, २००३,(२००३ चा ३६), त्यात करण्यात आलेल्या सुधारणांसह;

(बी) **“स्व-वापरासाठी निर्माण करण्यात आलेल्या विजेचा उपयोगकर्ता”** म्हणजे जनित्र संचाचा वापर करून निर्माण केलेल्या विजेचा स्वत:साठी वापर करणारा; आणि “स्वतःसाठी वीज वापर", या शब्दांचा त्यानुसार अर्थ समजावा;

(सी) **“□द्रीय अभिकरण”** म्हणजे केंद्रीय आयोग वेळोवेळी पद-निर्देशीत करेल असे अभिकरण;

(डी) **“□द्रीय आयोग”** म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ७६ च्या उप-□लम (१) मध्ये उल्लेख □लेला □द्रीय विद्युत नियामक आयोग;

(इ) **“प्रमा□पत्र”** म्हणजे केंद्रीय अभिकरणाने विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार आणि केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा निर्मितीस नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र मान्यता व निर्गमित करण्यासाठीच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० मध्ये विनिर्दिष्टीत तरतूदींनूसार, केंद्रीय अभिकरणाने निर्गमित केलेले नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र

(एफ) **“राज्य आयोग”** म्हणजे विद्युत अधिनियमाच्या कलम ८२ च्या उप-□लम (१) मध्ये उल्लेख केलेला महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग;

(जी) **“□माल मर्यादा किंमत”** म्हणजे केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा निर्मितीस नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र मान्यतेच्या व निर्गमित करण्यासाठीच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० मध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधार□ां-नुसार □द्रीय आयोगाने ठरविलेली कमाल किंमत मर्यादा - या किंमतीच्या मर्यादेतच वीज-व्यापारात (पॉवर एक्शचेंज) प्रमाणपत्राची देवा□-घेवाण करता येईल;

(एच) **‘आंतर-जोडणी ठिकाण‘** म्हणजे नूतनशील वीज निर्मिती सुविधेचे पारेषण यंत्रणा किंवा वितरण यंत्रणेशी, जसे असेल तसे, जोडण्याचे ठिकाणः

१. पवन ऊर्जा प्रकल्प आणि सौर फोटोव्हॉल्टॅक प्रकल्पांच्या संबंधात, विलिनीकरण झालेल्या सब-स्टेशनच्या उच्च दाबाच्या बाजूला असलेल्या बर्हिगामी फिडर वरील लाईन आयसोलेटर आंतर-जोडणी ठिकाण राहील;

२. लहान-जल विद्युत, बायोमास विद्युत आणि अ-खनिज इंधनावर आधारित सह-निर्मिती प्रकल्पांच्या आणि सौर औष्णिक विद्युत प्रकल्पांच्या संबंधात, जनरेटर ट्रान्सफॉर्मरच्या उच्च दाबाच्या बाजूला असलेल्या बर्हिगामी फिडरवरील लाईन आयसोलेटर आंतर-जोडणी ठिकाण राहील;

(आय) **"एनएमआरई"** म्हणजे भारत सरकारचे नूतन आणि नूतनशील ऊर्जा मंत्रालय;

(जे) **"बंधन असलेल्या संस्था / व्यक्ती"** म्हणजे महाराष्ट्र राज्यातील वितरण परवा-ाधार□, स्व-ववापरासाठी वीज निर्मितीचे प्रकल्प, आणि मुक्त प्रवेश ग्राहक, ज्यांना या विनियमांखाली नूतनशील स्त्रोतांपासूनची वीज खरेदी करणे बंध-ा□ार□ राहील.

(□) **"मुक्त प्रवेश □ाह□"** म्हणजे वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे व अंमलात असलेले मविनिआ (वितरण मुक्त प्रवेश) विनियम, २००५ ि□वा वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे आणि अंमलात असलेले मविनिआ. (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २००५, नुसार, जसे असेल तसे, मुक्त प्रवेशाचा वापर करून विजेचा लाभ घेणारी व्यक्ती ;

(एल) **"वीज व्यापार "** म्हणजे केंद्रीय आयोगाने दिलेल्या आदेशांनुसार विजेचा व्यापार करण्यासाठी चालविण्यात येणारे कोणतेही केंद्र;

(एम) **"पसंती दाखवून ठरविलेले वीज दर"** म्हणजे नूतनशील ऊर्जेच्या स्त्रोतांवर आधारित वीज निर्मिती केंद्राकडून वितरण परवानाधारकाला विजेची विक्री करण्यासाठी राज्य आयोगाने निश्चित केलेले दर;

(एन) **"नूतनशील ऊर्जा स्त्रोत "** म्हणजे लहान-जल, पवन, सौर, ऊसाच्या चिपाड्यासह बायोमास, बायो इंधनावर अधारित सहनिर्मिती, नगर किंवा नगरपालिकेतील घन कचरा आणि एमएननआरइने मान्यता किंवा मंजूरी दिलेल्या अशा अन्य स्त्रोतांचा समावेश होतो.

(ओ) **"राज्य अभिकरण"** म्हणजे राज्य आयो□ा-ने पद-निर्देशीत केलेले महाराष्ट्र राज्यातील अभिकरण जे नूतनशील ऊर्जा प्रकल्पांना अधिस्वीकृती देण्यचे व शिफारस करण्याचे काम करेल व या वि-िमया□ााली सोपविलेली कार्ये हाती घेईल;

(पी) "वर्ष" म्हणजे एक आर्थिक वर्ष.

२.२ या विनियमात वापरण्यात आलेले परंतु व्याख्या नसलेले शब्द व उक्ती परंतु ज्यांची व्याख्या केंद्रीय आयोगाने निर्गमित केलेल्या अधिनियमात किंवा विनियमांत किंवा राज्य आयोगाने निर्गमित केलेल्या अधिनियमात दिलेली आहे, त्यांचा अर्थ अनुक्रमे केंद्रीय आयोगाने निर्गमित केलेल्या अधिनियमात किंवा विनियमांत किंवा राज्य आयोगाने निर्गमित केलेल्या अधिनियमात, देण्यात आलेल्या अर्थानुसार राहील.

भाग अ - सर्वसाधारण

३ विनियमांची व्याप्ती व मर्यादा

३.१ जेथे नूतनशील ऊर्जा स्तोत्रांमधून सह-निर्मिती करण्यास व नूतनशील ऊर्जा स्तोत्रांमधून विजेची निर्मिती करण्यास राज्य शासनाने चालना द्यावयाची आहे आणि वितरण परवानाधारकाच्या क्षेत्रातील विजेच्या एकूण वापराच्या आधारे अशा स्त्रोतांमधून निर्माण होणारी वीज प्राप्त करण्यासाठी राज्य आयोगाने टक्केवारी विनिर्दिष्ट करावयाची आहे, अशा सर्व प्रकरणी हे विनियम लागू राहतील.

३.२ हे विनियम खालील बाबींना लागू होतील :-

(अ) महाराष्ट्र राज्यामधील वितरण परवानेधारक.

(ब) विनियम ५ खाली नमूद केलेल्या अटींच्या अधीन राहून, महाराष्ट्र राज्यातील स्व-वापरासाठी वीज निर्मितीचे प्रकल्प

(क) विनियम ५ खाली नमूद केलेल्या अटींच्या अधीन राहून, महाराष्ट्र राज्यातील मुक्त प्रवेश ग्राहक

भाग -ब नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन

४ पात्र नूतनशील उर्जा स्त्रोत.

४.१ या विनियमांच्या प्रयोजनार्थ, एमएनआरईने मान्यता दिलेल्या सर्व प्रकारच्या नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून निर्माण होणारी ऊर्जा विचारात घेण्यात येईल.

परंतू असे की, एमएनआरईने दिलेल्या मान्यतेच्या आधारे राज्य आयोगाने कोणत्याही नवीन तंत्रज्ञानाला मान्यता दिल्या नंतरच, कोणतेही नवीन तंत्रज्ञान "नूतनशील" ठरण्यास अर्हता-प्राप्त राहील.

४.२ पात्र नूतनशील ऊर्जा स्रोतांमध्ये खालील बाबींचा **मर्यादारहित** समावेश राहील.

(अ) अ-खनिज इंधनावर (उसाच्या चिपाड्यासह) सह-निर्मिती प्रकल्प (अर्हहताकारी असलेले व नसलेले दो-ही सह-निर्मिती प्रकल्प)

(ब) पवन ऊर्जा.

(□) रॅनकाइन सायकल तंत्रज्ञानावर आधारित बायोमास

(ड) लहान जल प्रकल्प, मिनी जल प्रकल्प, मायक्रो जल प्रकल्प.

(इ) -ा□रपालि□ा घन कचरा.

(फ) सौर वीज

(ग) राज्य आयोग / एमएनआरई मान्यता किंवा मंजूरी देतील असा अन्य कोणताही स्त्रोत.

परंतू असे की, प्रकल्पाची क्षमता २५० किलोवॅट किंवा अधिक असेल आणि वीज निर्मिती जर ग्रीडला जोडलेल्या नूतनशील ऊर्जा स्रोतांपासून होत असेल, तरच फक्त असे स्रोत "पात्र नूतनशील ऊर्जा स्रोत", म्हणून विचारात घेण्यात येतील.

परंतू आणखी असे की, प्रकल्पाची क्षमता २५० किलोवॅट पेक्षा कमी असेल आणि वीज निर्मिती जर ग्रीडला जोडलेल्या नूतनशील ऊर्जा स्रोतांपासून होत असेल, तर राज्यभार प्रेष□ ॑□द्राबरोबर विक्री आणि संपर्काची उचित व्यवस्था स्थापन करण्यात आली असेल तरच फक्त असे स्रोत "पात्र नूतनशील ऊर्जा स्रोत", म्हणून विचारात घेण्यात येतील.

परंतू आणखी असेही की, पूर्वीच्या धोरण आणि नियामक व्यवस्थेखाली अस्तित्वात असलेल्या नूतनशील प्रकल्पांद्वारे वीज निर्मिती होत असल्यास, असे स्रोत विनियम-६

खाली स्पष्ट करण्यात आलेल्या प्रचालन कालावधीकरिता नूतनशील वीज खरेदीच्या बंधनाचे (आरपीओ) पूर्तता करण्याच्या प्रयोजनार्थ "पात्र नूतनशील ऊर्जा स्त्रोत", म्हणून यापुढेही विचारात घेणे चालू राहील.

४.३ महाराष्ट्र राज्या बाहेर नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून वीज निर्मिती करण्यासाठी निर्गमीत केलेली नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रे तसेच, महाराष्ट्र राज्यात नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून वीज निर्मिती करण्यासाठी निर्गमीत केलेली नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रे प्राप्त करुन घेणे, हे विनियम-६ खाली महाराष्ट्र राज्यातील बंधन असलेल्या संस्था, व्यक्तींकडून आरपीओचे पूर्तता करण्याच्या प्रयोजनासाठी पात्र दस्तऐवज म्हणून विचारात घेण्यात येतील.

५ बंधन असलेल्या संस्था/ व्यक्ती

५.१ विनियम-७.१ खाली विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली किमान टक्केवारी, महाराष्ट्र राज्यातील सर्व वितरण परवानेधारक तसेच, मुक्त प्रवेश ग्राहक आणि स्व-वापरासाठी निर्माण केलेल्या विजेचा वापर करणारे उपयोगकर्ते, यांना खाली नमूद केलेल्या अटींना आधीन राहून लागू राहील.

अ) १ मेगावॅट आणि अधिक (किंवा वेळोवेळी विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशी अन्य क्षमता) स्थापित क्षमता असलेला ग्रीडशी जोडलेला स्व-वापरासाठीचा निर्मिती संयंत्र मालकीचा असलेली कोणतीही व्यक्ती जी सयंत्रापासून निर्माण होणाऱ्या विजेचा उपयोग स्व-वापरासाठी करते, अशा व्यक्तीने स्व-वापरासाठीच्या सयंत्रापासून निर्माण झालेली वीज ज्या प्रमाणात वापरलेली असेल त्या प्रमाणात आरपीओखाली किमान टक्केवारी लागू राहील.

ब) ज्या व्यक्तीची करारबद्ध मागणी १ एमव्हीए पेक्षा कमी नसेल आणि जी अधिनियमाच्या कलम ४२(२) प्रमाणे मुक्त प्रवेशाच्या माध्यमातून पारंपारिक खनिज इंधनावर आधारित निर्माण झालेल्या विजेचा वापर करते, अशा व्यक्तीने मुक्त प्रवेशाच्या माध्यमातून मिळालेल्या जितक्या विजेचा वापर केला असेल त्या वापराच्या प्रमाणात अशा व्यक्तीला आरपीओ खाली किमान टक्केवारी लागू राहील.

परंतु असे की, वरील उप-खंड (अ) आणि उप-खंड (ब)मध्ये उल्लेख □लेल्या किमान क्षमतेमध्ये आयोग आदेशाद्वारे वेळोवेळी सुधारणा करु श□ल.

परंतु आणखी असे की, वरील खंड (अ) मधील अट, स्टॅण्डबाय (किंवा आणीबाणीच्या काळात वापरण्यासाठी) असलेल्या स्व-वापरासाठीच्या निर्मिती प्रकल्पाच्या सुविधेला, लागू राहणार नाही.

६. प्रचालनाचा □ालावधी

६.१ या विनियमांखाली विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली आरपीओच्या चौकटीची सुरुवात हे विनियम अधिसूचित झाल्याच्या दिनांकापासून होईल आणि ३१ मार्च २०१६ (म्हणजेच सन २०१५-१६) पर्यंत वैध राहील.

७. नूतनशील वीज खरेदीच्या बंधनाची (आरपीओ) ल□ये

७.१ प्रत्येक "बंधन असलेली व्यक्ती/संस्था" खालील तक्त्यात नमूद केलेली कमीत कमी टक्केवारीतील, पात्र नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून निर्माण झालेली वीज प्राप्त करुन घेईल.

वर्ष	नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून (युनिट मधील सममुल्य ऊर्जेनुसार) किमान (वीज) खरेदीचे परिमाण (टक्केवारीत)		
	सौर	बि□र सौर (अन्य नूतनशील ऊर्जा)	एकूण
२०१०-११	०.२५ %	५.७५ %	६.० %
२०११-१२	०.२५ %	६.७५ %	७.० %
२०१२-१३	०.५० %	७.५० %	८.० %
२०१३-१४	०.७५ %	८.२५ %	९.० %
२०१४-१५	१.०० %	९.०० %	१०.० %
२०१५-१६	१.०० %	९.०० %	१०.० %

परंतू असे की, वितरण परवानेधारक मि-ी-जल किंवा मायक्रो-जल विद्युत प्रकल्पांमधू-ा वीज खरेदीद्वारे,स-ा २०१०-११ ते २०१२-१३ पर्यंतच्या कालावधीत त्यांच्या बिगर सौर (अन्य नूतनशील ऊर्जा) स्त्रोतांकडून आरपीओ बंधनाची पूर्तता कमीत कमी १ टक्यापर्यंत आणि सन २०१३-१४ ते २०१५-१६ पर्यंतच्या कालावधीत त्यांच्या बिगर सौर

(अन्य नूतनशील ऊर्जा) स्त्रोतांकडून आरपीओ बंधनाचे पालन कमीत कमी २ टक्यापर्यंत करतील.

परंतु आणखी असे की, जर बंधन असलेली संस्था / व्यक्ती नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतां पासून वीज खरेदी यापूर्वीच करत असेल तर, अशी यापूर्वी करण्यात आलेली वीज खरेदी, आरपीओ बंधनाखाली करावयाच्या वीज खरेदीत समाविष्ट करण्यात येईल.

८. केंद्रीय आयोगाच्या विनियमांतर्गत प्रमा□पत्रे

८.१ या विनियमांत असलेल्या अटी व शर्तींना अधी-ा राहून, केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा निर्मितीस नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र मान्यतेच्या व निर्गमित करण्यासाठीच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० अंतर्गत निर्गमित करण्यात आलेली प्रमा□पत्रे ही, या विनियमांखाली बंधन असलेल्या संस्था / व्यक्तींनी आरपीओ बंधनाखाली नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून करावयाची वीज खरेदी केली आहे असे मानण्यासाठी वैध राहतील.

परंतू असे की, बंधन असलेल्या संस्था/व्यक्तींनी त्यांच्यावरील नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून वीज खरेदीच्या बंधनाची पूर्तता जर प्रमाणपत्राच्या खरेदीने केली तर, सौर नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून करावयाच्या वीज खरेदीच्या बंधनाची पूर्तता ही फक्त सौर प्रमाणपत्रांची खरेदी करुनच करण्यात येईल, आणि बिगर सौर नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून करावयाच्या वीज खरेदीच्या बंधनाची पूर्तता ही बि□र सौर-प्रमा□पत्रे □ारेदी □रु-ा करण्यात येईल.

८.२ राज्य आयोग वेळोवेळी जे निर्देश देईल त्यांना अधी-ा राहू-ा, या वि-ानियमां□ााली -ूतनशील स्त्रोतांपासूनच्या करावयाच्या वीज खरेदीच्या बंधनासाठी पूर्तता करण्यासाठी प्रमाणपत्रे प्राप्त करुन घेण्यासंबंधी केंद्रीय आयोगाने अधिसूचित केलेल्या, केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा निर्मितीस नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र मान्यतेच्या व निर्गमित करण्यासाठीच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० यांच्याशी सुसंगत अशी कृती बंधन असलेली संस्था / व्यक्ती करेल.

८.३ या वि-ानियमां□ााली □लम ८.१ मध्ये उल्लेख केलेल्या केंद्रीय आयोगाच्या विनियंमानुसार, बंधन असलेल्या संस्था / व्यक्तींनी वीज व्यापार केंद्रातून खरेदी केलेली प्रमाणपत्रे, केंद्रीय अभिकरणाने निर्गमित केलेल्या सविस्तर कार्यपद्धती-ाुसार बंध-ा असलेल्या संस्था/व्यक्तींकडून राज्य आयोगाकडे जमा करण्यात येतील.

९. राज्य अभिकरण

९.१ या विनियंमाखाली नोंदणी करण्यासाठी आणि कार्ये हाती घेण्यासाठी नूतनशील ऊर्जा प्रकल्पांना मान्यता देण्याचे आणि शिफारस करण्याचे काम करण्यासाठी राज्य अभिकरण म्हणून एका अभिकरणाला राज्य आयोग पद-निर्देशित करेल.

९.२ केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा निर्मितीस नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र मान्यतेच्या व निर्गमित करण्यासाठीच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० खाली आपली कार्ये पार पाडण्यासाठी राज्य अभिकरण, राज्य आयोगाकडून निर्गमित करण्यात आलेल्या निर्देशानुसार काम करेल आणि केंद्रीय अभिकरणाने तयार केलेल्या कार्यपद्धती आणि नियमानुसार कृती करेल.

९.३ राज्य अभिकरण नूतनशील ऊर्जा निर्मिती कंपन्या, बंधन असलेल्या संस्था/व्यक्ती, राज्य भार प्रेषण केंद्र, इ.कडून नियमित तत्वावर माहिती मागविण्यासाठी उच्चित कार्यपद्धती तयार करेल आणि बंधन असलेल्या संस्था /व्यक्तींकडून आरपीओ बंधनाच्या करण्यात आलेल्या पूर्ततेची परिगणना करण्यासाठी अशा माहितीचे संकलन करेल.

९.४ बंधन असलेल्या वेगवेगळ्या व्यक्ती/संस्थांनी नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून प्राप्त करुन घेतलेली वीज आणि आरपीओ बंधनाची केलेली पूर्तता याबाबतचे सारांश अंतर्भूत असलेले एक विवरणपत्र राज्य अभिकरणाकडून संचयी तत्त्वावर दर महिन्यास त्यांच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.

९.५ या माहितीत बंधन असलेल्या संस्था/व्यक्तींनी अधिक पसंती दिलेल्या वीज दराच्या मार्गाने प्राप्त करुन घेतलेली नूतनशील वीज तसेच, नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्राच्या माध्यमातून प्राप्त करुन घेतलेल्या नूतनशील विजेचा समावेश असेल.

९.६ बंधन असलेल्या व्यक्ती/संस्थांनी नूतनशील वीज खरेदीच्या बंधनाची केलेल्या पूर्तते बाबतची माहिती राज्य आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या नमुन्यांमध्ये राज्य अभिकरण तिमाही तत्त्वावर राज्य आयोगाला सादर करेल आणि नूतनशील वीज खरेदीच्या बंधनाची पूर्तता करण्यासाठी आवश्यक असल्यास राज्य आयोगाला योग्य कार्यावाही सूचित करेल.

९.७ या विनियंमानाखाली असलेली कार्ये पार पाडण्यासाठी राज्य अभिकरणाला देय असलेले शुल्क व आकार राज्य आयोग वेळोवेळी ठरवून देईल.

९.८ जर, राज्य अभिकरण त्याची कार्ये समाधानकारकपणे पार पाडत नसल्याची राज्य आयोगाची खात्री झाली तर, राज्य आयोग सर्व साधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे, आणि त्यासंबंधीची कारणे लेखी नोंद करुन, त्यास योग्य वाटेल अशा अन्य कोणत्याही अभिकरणाला राज्य अभिरकण म्हणून काम करण्यास पद-निर्देशित करेल.

१० वितरण परवानेधार□

१०.१ राज्य आयोगाने अधिसूचित केलेल्या विनियमांना अनुसरुन, प्रत्येक वितरण परवानाधारक पुरेशा पुराव्यासह, प्रचालन कालावधीतील प्रत्येक वर्षासाठी व्यवसाय आराखड्यातंर्गत तसेच बहुवर्षीय वीज दराच्या याचिके अंतर्गत नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून करावयाच्या वीज खरेदीच्या परिमाणांचे अंदाज निर्देशित करेल आणि त्यानुसार आरपीओ बंधनाची पूर्तता करण्यासाठी दिर्घकालिन व्यवस्था करेल.

१०.२ प्रचालन कालावधीततील प्रत्येक वर्षा करता मान्यता दिलेल्या वीज खरेदीच्या परिमाणांस अनुसरुन, नूतनशील वीज खरेदीच्या परिमाणांचे अंदाज हे या विनियमांतील खंड-७.१ ला सुसंगत असतील.

१०.३ वितरण परवानाधारक वेगवेगळ्या नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून प्राप्त करुन घेतलेल्या विजेच्या माहीतीचे संक्षिप्त विवरणपत्र दर महिन्यांस राज्य अभिकरणाला पाठवेल.

१०.४ प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस, प्रत्येक वितरण परवानाधारक, वेगवेगळ्या नूतनशील ऊर्ज्रपासू-ा प्राप्त करुन घेतलेल्या विजेचे, लेखापरीक्षकाने यथोचितरित्या प्रमाणित केलेले सविस्तर विवरणपत्र, सादर □रेल.

१०.५ जर कोणत्याही परवानाधारकाला बंधनाची पूर्तता करणे शक्य झाले नाही तर, त्याला या विनियमांच्या खंड-१२.१ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले आरपीओ नियामक आकार भरणा करावे लागतील.

११. स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचे उपयोगकर्ते आणि मुक्त प्रवेश ग्राहक

११.१ आरपीओ बंधनाची पूर्तता करण्यासाठी, स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचा वापर करणारा प्रत्येक उपयोगकर्ता आणि मुक्त प्रवेश ग्राहक त्याने नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून -िर्मा□ झालेल्या विजेची खरेदी आणि एकूण वापर याबाबतची सविस्तर माहिती राज्य अभिकरणाला मासिक तत्त्वावर सादर □रेल.

११.२ आरपीओ बंधनाची पूर्तता करण्यासाठी, स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचा वापर करणारा आणि मुक्त प्रवेश ग्राह□ विनियम ७.१ मध्ये -मूद केल्याप्रमाणे नूतनशील ऊर्जेची खरेदी करेल आणि त्यानुसार दीर्घ-□ाली-ा व्यवस्था □रेल.

११.३ जर स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचा वापर करणा-याला आणि मुक्त प्रवेश ग्राहकाला आरपीओ बंधनाची पूर्तता करणे शक्य झाले नाही तर त्यांना विनियम १२.१ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले आरपीओ नियामक आकार भरावे लागतील.

परंतु असे की, जर स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचा वापर करणारा, नूतनशील स्त्रोतांचा उपयोग करणा-या ग्रीडशी जोडलेल्या औद्योगिक सह-निर्मिती संयंत्रातील वीज वापरत असेल व तो जर आरपीओ बंधनाची पूर्तता करु शकत नसेल तर,त्याला विनियम १२.१ मध्ये नमूद केलेले आरपीओ नियामक आकार भरावे लागणार नाहीत. शिथिलीकरण करण्यात आले असले तरी, अशा कंपन्या/संस्था राज्यात नूतनशील स्त्रोतांपासूनच्या वीज निर्मितीस प्रोत्साहन देण्यासाठी त्यांच्यावरील आरपीओ बंधनाची पूर्तता करण्याचे प्रयत्न करतील.

११.४ स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मितीचा वापर करणारा, आणि मुक्त प्रवेश ग्राहक विनियम ८ मधील तरतुदीनुसार नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रे खरेदी करून त्यांच्यावरील आरपीओ बंधनाची पूर्तता □रु शकतील.

१२ आरपीओ नियाम□ आकार

या विनियमातील तरतूदी-ुसार आरपीओ बंधनाची पूर्तता करणे जर कोणत्याही बंधन असलेल्या व्यक्ती /संस्थेला कोणत्याही वर्षी पूर्ण करणे शक्य झाले नाही आणि आवश्यक असलेली नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रे खरेदी करता आली नाही, तर □द्रीय आयोगा-े ठरवून दिलेल्या आरपीओच्या युनिट्स, आरपीओ नियामक आकार आणि □माल मर्यादा किंमतीमधील त्रुटीच्या आधारे आयोग जी रक्कम, सौर आणि बिगर सौर आरपीओकरीता वेगवेगळी निश्चित करेल, ती राज्य आयोग निर्देश देईल त्या नुसार बंधन असलेली व्यक्ती/संस्था, त्यांनी निर्माण करावयाच्या व ठेवावयाच्या, वे□ळ्या निधी मध्ये जमा करेल.

पंरतु असे की, सौर आणि बिगर सौर नूतनशील ऊर्जा निर्मिती स्त्रोतांकरिता त्या वर्षासाठी पसंती दाखवून ठरविलेल्या व लागू असलेल्या उच्चतम वीज दर किंवा राज्य आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या अन्य कोणत्याही दराच्या सममूल्य इतके आरपीओ नियामक आकार असतील;

परंतु आणखी असे की, जर बंधन असलेली संस्था एक वितरण परवानाधारक असेल, तर आरपीओ नियामक आकार वसूल □रण्यात आले असतील, तर ते ग्राहकांकडून वसूल करण्यासाठी, एकूण महसूली गरजेमध्ये, समाविष्ट □र□यास परवानगी देण्यात येणार -ाही;

परंतु आणखी असे की, अशा रितीने निर्माण केलेल्या निधिचा उपयोग राज्य आयोग निर्देश देईल त्या-ुसार करण्यात येईल.

१३. संनियंत्रणाची चौकट

१३.१या विनियमाच्या आधिसूचनेच्या दिनांकापासून तीस (३०) दिवसांच्या आत, ग्रीड सम-वय समितीच्या (जीसीसी) आधिपत्याखाली एक संनियंत्रण समिती, स्थापन करण्यात येईल. जीसीसीच्या प्रत्येक सभासदाला संनियंत्रण समितीमध्ये प्रतिनिधीतत्त्व राहील.

१३.२ संनियंत्रण समिती खालील बाबींकरीता जबाबदार राहील:-

अ) ऊर्जेचे हिशोब ठेवण्यासंबंधीचे आणि नूतनशील ऊर्जा व्यवहारांच्या संनियंत्रणा बाबतचे प्रश्न सोडवणे;

ब) या विनियमांचे आणि या विनियमांखाली विकसित केलेले नियम आणि □ार्यपद्धती यांचे □ार्या-वय-ा सुलभ □र□;

□) हे विनियम आणि त्याखाली विकसित केलेले नियम आणि कार्यपद्धती कार्यान्वित करीत असताना उद्‌भवणारे प्रश्न अजमावणे व सुधारात्मक उपायांसाठी शिफारस करणे ;

ड) या विनियमांच्या कार्या-वय-ा संबंधीच्या बाबींकरीता राज्य अभिकरणाला मा□दर्श-ा □र□;

इ) राज्य आयोग वेळोवेळी निदेर्शित करेल अशा अन्य कोणत्याही बाबी;

भाग क : नूतनशील ऊर्जेचे दर ठरविणे

१४ प्रचालन कालावधीमध्ये सुरु □रावयाच्या नवीन ऊर्जा प्रकल्पांकरिता दर ठरविण्याबाबतची तत्त्वे,

१४.१ नियंत्रण कालावधी दरम्यान म्हणजेच ३१ मार्च २०१० नंतर, सुरु करावयाच्या सर्व नूतनशील ऊर्जा प्रकल्पांना, मविनिआ (नूतनशील ऊर्जेच्या दर निश्चितीकरणाच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या वीज दराची रचना आणि अन्य अटी अनुसरण्याचा किंवा प्रकल्पापासून निर्माण झालेल्या विजेच्या दरा करीता नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्राची □ार्यपद्धत स्वीकारण्याचा पर्याय असेल.

परंतु असे की, जे प्रकल्प पसंती दाखवून ठरविलेला वीज दर किंवा नूतनशील ऊर्जा प्रमा□पत्रावर आधारलेली पद्धत स्वीकारतात त्यांना मविनिआ (नूतनशील ऊर्जेच्या दर निश्चितीकरणाच्या अटी व शर्ती) विनियम, २०१० मध्ये स्पष्ट करण्यात आलेली निवडलेली दर ठरविण्याची पद्धत वीज दराच्या संपूर्ण कालावधीकरीता किंवा वीज खरेदी कराराच्या वैध □ालावधी□रीता, जे नंतर होईल त्याप्रमाणे, पुढे चालू ठेवावी ला□ल;

परंतु आणखी असे की, असा नवीन नूतनशील ऊर्जा प्रकल्प, वितरण परवानाधारकांबरोबर किंवा मुक्त प्रवेश ग्राहकाबरोबर वीज खरेदी करार कर□यापूर्वी, योग्य दर ठरविण्याची पद्धत आपल्या निवडीनूसार ठरवेल.

१५ नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र □ार्यपद्धतीखाली नूतनशील ऊर्जेचे दर ठरविणे

१५.१ नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र □ार्यपद्धतीखाली दोन भागांचे म्हणजेच, विद्युत भागांचे आणि नूतनशील ऊर्जा भागाचे किंवा नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र-जे नूतनशील ऊर्जा निर्मितीच्या पर्यावरणाच्या विशेष गुणधर्मांचे प्रतिनिधीत्व करतात, दर ठरविण्यात येतात. आर्थिक वर्ष २०१०-११ ते २०१५-१६ या प्रचालन कालावधीच्या प्रयोजनासाठी, प्रभावी विद्युत भागाचा दर हा संबंधीत विद्युत कंपनीच्या एकूण वीज खरेदीच्या खर्चाशी सममुल्य इतका असेल तर नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्राचा दर हा वीज व्यापार केंद्रात जो असेल त्या प्रमाणे राहील.

स्पष्टीकरण :- या विनियमांच्या प्रयोजनार्थ, "संयुक्त वीज खरेदीचा खर्च" म्हणजे स्व-निर्मितीच्या खर्चासह वितरण परवानाधारकाने, मागील वर्षात सर्व दिर्घ-कालीन व अल्प कालीन ऊर्जा पुरवठादारांकडून ज्यात नूतनशील ऊर्जा स्त्रोतांपासून निर्माण झालेल्या ऊर्जेचा समावेश नसेल, जसे असेल तसे, ज्या दराने विजेची खरेदी केलेली असेल तो भारांकित सरासरी संयुक्त दर होय.

परंतु असे की, केंद्रीय अभिकरण आणि नियाम□ांचा मंच (फोरम ऑफ रेग्युलेटर) यांच्याशी वेळोवेळी सल्लामसलत करुन सौर आणि बिगर सौर नूतनशील प्रमाणपत्रासाठी, केंद्रीय आयोग वेगवेगळी कमाल मर्यादा किंमत वेळोवेळी ठरवेल;

परंतु आणखी असे की, विद्युत क्षेत्राचा चढत्या क्रमाने विकास होत असताना, विद्युत भाग आणि नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्रांच्या दर ठरविण्याच्या पद्धतींचा आढावा राज्य आयोग ठरवेल अशा ठराविक □ालावधीनंतर घेण्यात येईल.

१६. प्रचालन कालावधीमध्ये अस्तित्वात असलेल्या नूतनशील ऊर्जा प्रकल्पांसाठी दर ठरविणे

१६.१ राज्य आयोगाने अस्तित्वात असलेल्या नूतनशील ऊर्जा प्रकल्पांसाठी नूतनशील ऊर्जेसाठी निर्गमित केलेल्या संबंधीत वीज दराच्या आदेशांमध्ये वीज दर, वीज दराची रचना आणि अन्य अटी या बाबींचा समावेश यापूर्वीच करण्यात आलेला आहे. आणि या बाबी आर्थिक वर्ष २०१०-११ ते २०१५-१५ या प्रचालन कालावधीमध्ये देखील **कार्यरत** राहतील;

परंतु असे की, अस्तित्वात असलेल्या ज्या प्रकल्पांनी वीज खरेदी करार यापूर्वीच केलेले आहेत त्यांना अस्तित्वात असलेला दीर्घ-कालीन कराराची मुदत संपल्यानंतर नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र योजनेत सहभागी होण्यास परवानगी देता येऊ शकेल;

परंतु आणखी असे की, वीज खरेदी कराराच्या मुदतीपूर्वी हा करार संपुष्टात आल्यास, अस्तित्वात असलेल्या ऊर्जा प्रकल्पांना नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र योजनेत सहभागी होण्याचा अधिकार राहणार नाही.

भाग ड- इतर बाबी

१७ ग्रीडशी जोड□ीची चौकट

१७.१आंतर-जोडणी ठिकाणाच्या पलीकडे वहनाकरीता पायाभूत सोयी-सुविधा विकसित करण्यासाठी परवानाधारक जबाबदार राहील आणि विकासक/ निर्मिती कंपनीला स्व-खर्चाने निर्मिती सुविधेपासू-न आंतर-जोडणीच्या ठिकाणापर्यंत वहनाच्या पायाभूत सोयी-सुविधा विकसित कराव्या लागतील;

परंतू असे की, आंतर-जोडणी ठिकाणाच्या पलीकडील वहन पायाभूत सोयी सुविधावरील खर्च परवानाधारकाकडून करण्यात येईल आणि तो राज्य आयोगाने विकसित केलेल्या योग्य दराच्या चौकटीप्रमाणे ग्राहकांकडून वसूल करण्यात येईल,

१८ सुधारणा करण्याचे अधिकार

१८.१ राज्य आयोग कोणत्याही वेळी या विनियंमातील कोणत्याही तरतूदीमध्ये बदल, फेरफार, अल्प-बदल, सुधारणा, त्यासंबंधीच्या कारणांची ले□ी -नोंद □रु-न, □रु श□ल.

१९ अडचणी दूर करण्याचे अधिकार

१९.१ या विनियमांतील तरतूदींची अंमलबजावणी करताना जर कोणतीही अडचण आली तर राज्य आयोग, साधारण किंवा विशेष आदेशाने, अधिनियमातील तरतुदींशी विसंगत नसेल अशी आवश्यक तरतूद अडचणी दूर करण्यासाठी करु श□ल.

सचिव,
महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग